

БРОЈ 10 ЛЕПТА

НАРОД

Рукописи се не враћају.

Огласи и белешке наплаћују се по погодби.

Ред. књижа је у улици Франковој бр. 20.

Главни уредник
ДРАГ. С. ГОГИЋ

Доцно признање

Рим, 17 октобра

Поводом телеграма, који је краљ Никола упутио Фрањи Јосифу 15. децембра 1915., а о коме је било говора и у италијанској скупштини, Агенција Волта доноси ово саопштење из меродавног црногорског извора: »Кад је стање постало неиздржљиво, Црна Гора је себи поставила за циљ, да очува од очите пропасти последње остатке бранилаца Црне Горе. Овај циљ био је узрок за преписку између краља Николе и аустријског цара. Примирјем је краљ Никола постигао своју намеру, а чим је ово постигао, краљ је одмах прекинуо сваке преговоре и избегао из земље.»

Сви ми знамо да аустријска војска није била ни мало заустављена овим тобожњим маневрима, али оно што је од важности у овај одбрани краља Николе, то је његово признање.

НАПАД НА ИТАЛИЈУ

Солун, 17 октобра

Јучерашњи италијански званичан коминике јавља: »Јаким нападом и због слабог отпора неких делова друге армије, Аустро Немцима је било могућно да пробију наше лево крило на фронту Јулијанских Алпа. Храбри напори других трупа нису успели да спрече противника да не продре на свето земљиште наше отаџбине. Наша линија померена је према утврђеном плану.

Сви магацини и депои у евакуисаним крајевима разорени су.

Храброст, коју су наши војници показали у толико славних битака за ове две и по године рата, даје поуздања Врховној Команди, да ће и сада испунити своју дужност војска којој су поверени част и спас земље.»

Као што се из званичног коминикеа види, Аустро Немци су, изненадним нападом, који веома потсећа на прошлогодишњу офанзиву, успели да сузбију Италијане и да пређу границу. Офанзива је одиста озбиљније природе али, с обзиром на огромне резерве којима италијанска војска располаже, може се са поузданошћу рачунати, да ће она бити заустављена. Отуда се може доста веровати телеграму, који је послао овдашњем италијанском листу »Ла Воце д' Италија« његов дописник из Рима. Тај телеграм кратко јавља:

»Наше трупе зауставиле су аустријску офанзиву«.

МАЛИ ПРЕГЛЕД

Све необичније вести долазе о унутрашњој ситуацији у Немачкој из Берна, Копенхагена, Амстердама и Штокхолма, а италијански дописници из Швајцарске упорно потврђују те вести.

Демократске групе из социјалистичке странке у Рајхстагу одлучно су стале на опозициони терен и воде јаку пропаганду у становништву против зајма и против владе. Реакционарна пропаганда патриотске Тирпицове странке бацила је у очајање све, који су рачунали са владином мирољубивом политиком. Та пропаганда и довела је до узвужаности на немачкој флоту и до пацифистичког покрета, који је добио карактер антидинастички.

Штрајкови се све више и више развијају.

Скупоћа намирница достиже размере, које до сада нису никада достигнуте. Једном наредбом диктатора за исхрану заведене су и карте за угаљ. У изради муниције готово се дошло, до дна због немања бронзе. Дотле је дошло да су власти наредиле реквизицију цинковских историјских звона са Келнске Катедрале.

Због летње суше и због јаких јесењих кишних, жетва кромпира и жита врло је сиромашна. Чак, због рђавог времена, наступила је врло јака оскудица у цвекли, која је уобичајена рхана становништва у последње време.

И поред јако организоване акције министра војног фон Штајна, да се подигне морал, страховање се увукло у војску и расте све више.

Стални напади на фронту, који се врше само зато да би се одвратила пажња са опште ситуације, а која стаје огромних жртава и троши резерве, узнемирили су све духове.

Пољаци у масама дезертирају у Холандију.

У заробљеничким логорима појављују се нереди и побуне због рђаве исхране и због рђавог поступања њихових чувара.

У поморским круговима већ више не може да се сакрије велики недељни губитак у сумаренима. Посада је изгубила свако поверење и већ више нема добровољаца за сумарене и поред велике плате, која им се даје.

Кајзер и Кронпринц, који су раније били толико популарни у флоти и у војсци, данас су омрзнути. Једини из царске породице, који ужива нешто симпатија, то је принц Ајтел Фридрих, други царев син.

Најновији, седми зајам од петнаест милијарди, примљен је у финансијским круговима врло рђаво и поред великих интереса. Опозиција према зајму постоји у тој мери, да влада намерава да га претвори у принудни зајам.

Многе фабрике, не само у Немачкој већ и у Аустрији, затворене су због оскудице у материјалу. Раднике из тих фабрика не усуђују се ни да пошљу на фронт, ни да употребе за други какав рад, а оброк и плата сувише су им смањени. То је изазвало агитације у радничким круговима, које могу довести до највећих последица.

ШТРАЈКОВИ

Царих, 16 окт.

»Фолкерехт« сазнаје, да су многобројни штрајкови и манифестације, који су требали да буду почетком прошлог месеца у свима великим немачким варошима, и на којима би се протестовало због продужења рата, слабије успели највише зато, што су швајцарски новинари војне власти о целом покрету.

Па ипак су штрајкови избили у Берлину, Хамбургу и Дрезди, и још у неким местима у Немачкој. Коловође су већином припадали организацијама социјалистичке омла-

дине. У неким местима дошло је до сукоба, којом је приликом ухапшено око стотину лица.

ЗВЕЗДИЦЕ

Нема у Солуну много чега, што би нас потсеќало на Београд, па је човеку некако мило кад наиђе на нешто, што иначе и није баш лепо ни пријатно. Тако, например, увек се сетим наше лепе београдске полиције, кад год видим, како грчки жандарми проводе љубав по капијама, како лењо разносе позиве и како су, по њима, допови и зликовци комотни.

Гаргантва

ПРУСКА И БАВАРСКА

Царих, 17. окт.

У баварском Ландтагу председник баварске владе, граф Хертлинг, демантовао је да постоје сукоби између царске владе и главног штаба.

На протест једног социјалистичког посланика, који је тврдио да су баварске дивизије више излагане погибији него друге, министар војни генерал Хелингсрат рекао је, да баварски губици нису већи него других немачких држава.

Национално-либерални посланик Хамершмит и посланик центра изјавили су, да су

ДВА МУЧЕНИКА

Мало по мало откривају се злочини, које је вршила и врши немачко-мађарска обест над нашим поробљеним народом.

Два из низа тих злочина објавио је задарски »Народни лист« у своме броју од 19. септембра (п. н.). Жртве тих злочина била су два капетана из аустријске трговачке флоте: један Хрват, а други Србин. Њихову трагедију и аустријски државни злочин »Народни Лист« овако описује:

»Када је избио рат, у которску луку је стигла из Цариграда лађа »Радијум«. Први капетан »Радијума« био је Хрват, Филип Хаџија, из Кућшта у Далмацији, стар 40 година, ожењен и отац троје деце; други капетан на лађи био је Србин, Мило Срзентић, младић од 22 године, пун снаге, интеллигентан и надахнут идеалима.

На »Радијуму« су била и два механичара: један Немац а други Мађар. Обојица су мрзели све што је српско, па су отуда мрзели и капетана Ср-

Алзас и Лорен немачки и позвали су владу да их подели између Пруске и Баварске.

Ова два говорника завршила су тиме, што су признали да постоји запетост између Пруске и Баварске и жалили су што је тако што могућно и што отуда могу наступити велике штете за царевину.

ЗА ЗАРОБЉЕНИКЕ

Женева, 16 окт.

У Женеви је половином септембра одржана конференција делегата Црвеног Крста неутралних држава. На ову конференцију послали су своје делегате: Данска, Холандија, Шпанија, Шведска, Швајцарска и Норвешка, а био је и г. де Торес секретар шпанског краља, директор агенције за ратне заробљенике на шпанском двору.

Конференција је донела више одлука и саопштила их друштвима Црвеног Крста и владама.

ПРОТИВ МИРА

Женева, 17 окт.

Адмирал фон Тирпиц, објавио је у име Патриотске Лиге један манифест, у коме се каже, да тој Лиги није потребна званична потпора, пошто број њених присталица не престано расте.

»Овај стални прираштај најбољи је доказ, закључује тај манифест, да велика већина немачкога народа иде за владом, која неће да чује за неки попустљиви мир.«

зентића. Једно вече дође до преширке између ове двојице и Срзентића. Постепено се прељарка развије у праву свађу, да је Срзентић, ради личне одбране морао да се лати револвера, али га механичари предухитре и опале два три метка на Срзентића који успе да се, неповређен, склони у своју каabinу.

Сутра дан су на лађу »Радијум« дошли жандарми и ухапсили су Срзентића. Механичари су били отишли у полицију и тужили Срзентића, да је вређао цара и да је између осталог казао: »Слушај, слушај, како пуцају Црногорци. Само нека добро пуцају и нека сиђу у Котор, они ће Хаџију поставити за команданта а мене за комесара Которског Залива. Они су још доставили Срзентића како је растурао по народу српске листове. У томе времену у Котору је већ почео заседавати преки војни суд. Против Срзентића је одмах отворена истрага. Механичари су под заклетвом изјавили да је Срзентић

